

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний біотехнологічний університет

Факультет менеджменту, адміністрування та права

Кафедра ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Методичні вказівки до вивчення дисципліни

Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 015 Професійна освіта (аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)

Харків 2024

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Методичні вказівки до вивчення дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 015» Професійна освіта» (аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)

Затверджено
рішенням Науково-методичної
ради факультету менеджменту,
адміністрування та права
Протокол № 6
від 09.02.2024 р.

Харків

2024

УДК 37(076)

Н 73

Схвалено на засіданні кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування»

та соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол № 7 від 24.01.2024 р.

«Загальна педагогіка»: методичні вказівки до вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (спеціальність 015 Професійна освіта (аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) форми навчання денна та заочна)/укладач: В.Є. Новікова, С.А. Золотарьова, М.С. Пономарьова. ДБТУ.- Харків: 2023 – 23 с.

Рецензенти:

С.О. Васильєва – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди;

О.А. Мандражи – канд. пед. наук, доцент кафедри фізики та математики державний біотехнологічний університет.

Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Загальна педагогіка» містять опис, програму та структуру викладання навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 015 «Професійна освіта». Наведена деталізована тематика теоретичного та практичного курсів дисципліни. Представлені рекомендації щодо підготовки індивідуального завдання та рефератів. Методичні вказівки містять запитання для проведення підсумкового контролю знань, наведені методи оцінювання, список рекомендованої літератури. Окремо викладені засади академічної доброчесності учасників освітнього процесу. Методичні вказівки можуть бути корисними та цікавими для здобувачів інших спеціальностей, науково-педагогічних працівників, керівників і спеціалістів підприємств та організацій тощо.

© Новікова В.Є., Золотарьова С.А., Пономарьова М.С.,
2024

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Загальна педагогіка» – теоретичні і методичні основи організації освітнього процесу в закладах освіти; ознайомлення з сучасними уявленнями про цілі і цінності педагогічної освіти, проблемами навчання і виховання студентів, традиційними та інноваційними підходами до їх вирішення.

Мета дисципліни – формування системи знань про зміст педагогічної діяльності, її сутність та роль у сучасному суспільстві в світлі Закону України «Про освіту», основні шляхи оволодіння професією викладача; розкрити теоретичні основи педагогіки як науки про освіту, навчання і виховання здобувачів вищої освіти.

Завдання вивчення дисципліни:

-ознайомити майбутніх фахівців із системою вищої освіти в Україні, її тенденціями, нормативно-законодавчою базою;

- розкрити структуру і зміст навчального процесу у закладі вищої освіти; основи організації роботи викладачів, кафедри, деканату, адміністрації;

- з'ясувати специфіку науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи;

- дати характеристику сучасному освітньому процесу закладу вищої освіти, формам, методам та засобам навчання і виховання студентів;

- формувати професійне мислення, здатність творчого використання психолого-педагогічних знань для вирішення конкретних завдань професійної та майбутньої науково-педагогічної діяльності;

- розвивати індивідуальний стиль науково-педагогічної діяльності, професійного педагогічного спілкування.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Предмет і завдання педагогіки
2. Розвиток, виховання і формування особистості.
3. Закономірності та принципи виховання. Методи виховання
4. Предмет і завдання дидактики. Суть процесу навчання
5. Закономірності та принципи навчання
6. Методи навчання. Форми організації навчання
7. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю
8. Технології навчання.
9. Формування колективу, його вплив на виховання особистості

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Тема 1. Предмет і завдання педагогіки

Поняття про педагогіку як науку. Основні етапи розвитку педагогіки. Предмет і завдання педагогіки. Педагогічна наука і педагогічна практика. Основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Філософські основи педагогіки. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Аксіологічний підхід до вивчення педагогічних явищ. Педагогічні цінності. Основні завдання педагогіки.

Тема 2. Розвиток, виховання і формування особистості

Вплив спадковості і середовища коректується вихованням. положення про діалектичну взаємодію навчання і розвитку особистості: Типи (моделі) виховання Розвиток і формування особистості як педагогічна проблема. Напрямки і фактори розвитку. Їх взаємозв'язок. Вікові етапи в розвитку. Поняття про акселерацію. Аналіз зарубіжних теорій розвитку.

Тема 3. Закономірності та принципи виховання. Методи виховання

Здійснення виховання в процесі діяльності. Залежність виховання від створених у особистості взаємин із суспільством. Єдність виховання і життя. Виховання особистості відбувається за законом паралельного педагогічного дії. Зміст виховання залежить від конкретного історичного періоду, в якому людина вступає в життя. Зміст, методи і форми виховання залежать від вікових, статевих та індивідуальних особливостей виховуваних. Виховання залежить від ставлення вихователя до вихованця.

Тема 4. Предмет і завдання дидактики. Суть процесу навчання

Диференціація педагогіки, особливості становлення й розвитку професійної педагогіки. Філософсько-методологічні основи професійної педагогіки. Професійна педагогіка як галузь педагогічної науки. Предмет і завдання професійної педагогіки. Особистість як об'єкт професійної освіти. Основні категорії професійної педагогіки. Тезаурус професійної педагогіки.

Модуль 2.

Тема 5. Закономірності та принципи навчання

Закони і закономірності в педагогіці. Загальні закономірності та їх роль у раціоналізації занять. Конкретні закономірності – основа проектування занять. Принципи навчання та дидактичні правила їх реалізації.

Тема 6. Методи навчання. Форми організації навчання

Процес навчання пов'язаний з використанням певних способів, прийомів, завдяки яким діти опановують нові знання, розвиваються розумово, у них формуються необхідні для пізнавальної діяльності особистісні якості. Для позначення сукупності цих способів використовують поняття «метод». Водночас він є і сукупністю принципів, вимог, які регламентують процес вирішення конкретного завдання.

Тема 7. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю

Сутність контролю та його функції. Принципи контролю.. Види та методи контролю. У процесі діагностування, контролю й оцінки рівня знань та вмінь студентів важко об'єктивно визначити рівень оволодіння ними, тому пропонується розділити поняття критерії оцінки та норми оцінки. *Критерії оцінки* – це ті положення, урахування яких є обов'язковим при виставленні тієї чи іншої оцінки. *Норми оцінки* – це опис умов, на які має спиратися викладач, виставляючи оцінку. При визначенні загальної оцінки враховуються результати поточного контролю з лабораторних, практичних, семінарських занять, колоквиумів, які відбулися в період, за який проводиться модульний контроль, а також результати захисту індивідуальних завдань та звітів із лабораторних (практичних) робіт, передбачених навчальною програмою з конкретної дисципліни, та самостійна аудиторна й позааудиторна робота студентів із даної дисципліни.

Тема 8. Технології навчання

Поняття «технології навчання» та їх загальна характеристика. Інноваційні методи навчання у вищій школі та алгоритм застосування. Організація майстеркласів у системі вищої освіти. Застосування традиційних та інноваційних методів навчання у ЗВО (моделювання фрагментів занять). Метод кейсів: особливості проектування та застосування; ділові та рольові ігри як інструмент формування навичок здобувачів освіти.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	разо м	у тому числі					разо м	у тому числі				
		л	п /с	ла б	інд	с.р.		л	п /с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Тема 1.	10	4	4			2	11. 5	0. 5	1			10
Тема 2.	20	4	4			12	11. 5	0. 5	1			10
Тема 3.	20	4	4			12	11. 5	0. 5	1			10
<i>Разом за модулем 1</i>	50	12	12			26	33. 5	1. 5	3			40
Модуль 2.												
Тема 4.	10	4	4			2	11. 5	0. 5	1			10
Тема 5	10	4	4			2	11	0. 5	0. 5			10
Тема 6.	10	4	4			2	11	0. 5	0. 5			10
<i>Разом за модулем 2</i>	30	12	12			6	33. 5	1. 5	2			40
Модуль 3.												
Тема 7.	20	1	4			15	11	0. 5	0. 5			10
Тема 8.	20	1	2			17	11	0. 5	0. 5			10
<i>Разом за модулем 3</i>	40	2	2			36	22	1	1			30
<i>Разом годин</i>	120	28 /	32			80	120	4	6			11 0

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Система оцінювання знань, умінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять. Знання перевіряють та оцінюють у наступних формах:

1. Оцінювання роботи в процесі семінарських занять.
2. Оцінювання роботи під час проведення практичних занять.
3. Проведення проміжного контролю.
4. Проведення модульного контролю.
5. Проведення підсумкового заліку.

Структура навчальної дисципліни «Загальна педагогіка»»

Зміст, структура залікового кредиту	Аудиторна робота	Складається з трьох залікових модулів: M1+M2+M3	Лекції
			Практичні
			Контрольні заходи (проміжний контроль, модульний контроль)
	Самостійна робота	M4	Підготовка самостійної роботи за обраною темою
			Опрацювання додаткової літератури, робота в інформаційних мережах
Підсумковий контроль (залік)			

Загальна модульна оцінка складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час практичних та семінарських занять, з оцінок за виконання індивідуального завдання, самостійної роботи та оцінки за виконання модульної контрольної роботи. Студент може набрати 100 рейтингових балів за такою формулою:

$$100 = M1 + M2 + M3 + M4 + ПК,$$

де M1 – аудиторна робота;

M4 – самостійна робота;

ПК – підсумковий контроль.

У свою чергу M1 розраховують за такою формулою:

$$M1 = 3M1 + 3M2 + 3M3,$$

де 3M1 – перший заліковий модуль;

3M2 – другий заліковий модуль;

3M3 – третій заліковий модуль.

Студенту дають допуск до участі у підсумковому контролі (залік) у разі отримання позитивних балів за кожним із трьох залікових модулів (60 – 74 бали).

Оцінювання (визначення рейтингу) рівня знань студентів

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 + модуль 3	4	Модуль	Підсумковий контроль	Сума рейтингових балів
20	30	4	20	30	100

Шкала переведення допоміжних балів у рейтингові

9 – 10 рейтингових балів – 90 – 100 допоміжних балів

7 – 8 рейтингових балів – 75 – 89 допоміжних балів

5 – 6 рейтингових балів – 60 – 74 допоміжних бали

1 – 4 рейтингових бали – 35 – 59 допоміжних балів. Студента

направляють на повторне вивчення тем.

Для оцінювання рівня відповідей на тестові завдання модульного контролю знань використовують такі критерії:

90 – 100 % правильних відповідей – 20 допоміжних балів;

75 – 89 % правильних відповідей – 15 допоміжних балів;

60 – 74 % правильних відповідей – 10 допоміжних балів;

35 – 59 % правильних відповідей – допоміжних балів не нараховуються. Студента направляють на повторне тестування.

Поточне оцінювання знань та умінь студентів здійснюють під час проведення семінарських та практичних занять, і воно має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1. Активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

2. Виконання індивідуального науково-дослідного завдання;

3. Проходження проміжного контролю;

4. Виконання модульного контрольного завдання. Оцінювання проводять за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;

3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

4) уміння поєднувати теорію з практикою під час розгляду ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків у процесі виконання завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії. Вміння обґрунтовувати свою позицію, узагальнювати інформацію та робити висновки.

Максимальну кількість балів ставлять за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді всім п'ятьом зазначеним критеріям. Інакше оцінку знижують на відповідну кількість балів. Під час оцінювання практичних завдань увагу також приділяють якості, самостійності і своєчасності виконання завдань (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не дотримана, то балову оцінку знизять.

ІНДЗ оцінюють за критеріями: самостійність виконання; логічність і деталізація плану; повнота й глибина розкриття теми; наявність ілюстрацій (таблиці, рисунки, схеми тощо); кількість використаних джерел (не менше 10); використання цифрової інформації та відображення практичного досвіду; наявність конкретних пропозицій; якість оформлення.

Проміжний тестовий контроль проводять чотири рази за семестр. Під час проведення поточного тестування визначають рівень знань студентів з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Тестові завдання охоплюють провідні теми, які вивчають у межах цієї навчальної дисципліни, та згруповані за двома модулями, кожен з яких складається з тестових завдань різного рівня складності.

Підсумковий контроль здійснюють у формі заліку. Контроль включає два теоретичні питання і одне ситуаційне (практичне) завдання. Модульне завдання оцінюють за 20 - бальною шкалою.

20 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, з викладенням оригінальних висновків, зроблених на основі програмного, додаткового матеріалу, законодавчих актів та нормативних документів. Під час виконання практичної частини студент застосовує системні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Висновки до завдань аргументовані та обґрунтовані.

19 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, на основі програмного та додаткового матеріалу зроблено висновки та узагальнення. Під час виконання практичного завдання студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Під час виконання практичного завдання припускається незначних неточностей.

18 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено згідно з програмним матеріалом дисципліни. Під час виконання практичного завдання студент застосовує глибокі знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконане в цілому правильно, в повному обсязі.

17 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено згідно з матеріалом дисципліни. Під час виконання практичного завдання студент ефективно застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практична частина виконана в цілому правильно, під час її виконання

студент припускається окремих неістотних помилок.

16 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, програмний матеріал викладено з незначними погрішностями або без узагальнень. Під час виконання практичної частини студент застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконує в цілому правильно, під час його виконання припускається неістотних помилок.

15 балів. Теоретичні запитання розкриті повністю, проте під час викладення програмного матеріалу допущено незначні помилки. У процесі виконання практичної частини студент застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичне завдання виконується в цілому правильно. Під час його виконання припускається неістотних помилок.

14 балів. Теоретичні запитання розкриті неповно, допущено істотні погрішності або помітні помилки. Під час виконання практичного завдання студент без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається помилок.

13 балів. Теоретичні запитання розкриті неповно, допущено істотні погрішності, які впливають на зміст відповіді. Під час виконання практичного завдання студент без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускається значних помилок.

12 балів. Теоретичні запитання розкриті неповно, з істотними помилками. Під час виконання практичного завдання студент без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається значної кількості помилок, має значні труднощі, аналізуючи й описуючи ситуації.

11 балів. Теоретичні запитання розкрито неповно або зовсім не розкрито. Під час виконання практичного завдання студент припускається досить велику кількість грубих помилок, має значні труднощі під час аналізу й описування ситуацій, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.

10 балів. Студент не може виконати практичне завдання, має чималі труднощі під час аналізу й опитування ситуацій, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні. Теоретичні запитання не розкриті.

9 балів. Студент не може виконати практичне завдання, має великі труднощі, аналізуючи й описуючи ситуації. Теоретичні

запитання не розкриті.

Якщо підсумковому контролю знань студент набрав 0 – 20 балів, залік вважають не складеним.

5. ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ, ІНДИВІДУАЛЬНОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Неодмінним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативно-правовими актами чинного законодавства, статистичними матеріалами.

Основні пропоновані види самостійної роботи:

- вивчення лекційного матеріалу;
- робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури;
- вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни;
- підготовка до семінарських занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.

В умовах кредитно-модульної системи самостійна робота є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у час, вільний від обов'язкових видів навчальної діяльності.

Під час вивчення дисципліни на самостійну роботу відведено 50 % академічного кредиту, і цей час має бути використаний для самостійного поглибленого вивчення окремих тем дисципліни на вибір, а також для виконання індивідуальних розрахунків.

Викладач визначає обсяг самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного студента.

Індивідуальне науково-дослідне завдання у формі заліку (далі ІНДЗ) передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та їхнє застосування під час розгляду конкретних виробничих ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та звітністю підприємства.

ІНДЗ з дисципліни студенту видає викладач на початку семестру. ІНДЗ виконують самостійно. ІНДЗ для перевірки слід надати наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінку за виконання ІНДЗ ураховують під час

виставлення загальної оцінки з дисципліни. Тематика ІНДЗ має бути проблемного характеру.

Тему та зміст роботи можна обрати самостійно обов'язково узгодивши її з викладачем. Інакше тему може запропонувати викладач (варіанти тем ІНДЗ наведено нижче).

У процесі виконання ІНДЗ слід опрацювати не менш як п'ять літературних джерел з посиланням на використання певної інформації з них по тексту роботи.

При цьому роботі слід надати практичної направленості і спрямувати її розв'язання певної проблеми або викласти власні міркування щодо особистого погляду на питання, яке розглядають у роботі. Робота повинна включати такі складові елементи: титульна сторінка, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури, додатки до індивідуального завдання (за необхідності).

Вступ. Має розкривати актуальність обраної теми, її проблематику, мету написання роботи.

Основна частина роботи (може включати декілька підрозділів). Містить характеристику сучасного стану проблеми, опис нормативної бази, погляди різних авторів на цю проблему, позитивні та негативні наслідки розв'язання проблеми.

Висновки. Мають бути обґрунтованими, щодо досягнення мети роботи, можливо, містити рекомендації для вдосконалення діяльності підприємства.

Список літератури. У кінці ІНДЗ надають повний список використаних літературних джерел, який необхідно скласти у певному порядку. Відомості про літературні джерела, які включені до списку, варто давати згідно з державним стандартом.

Додатки. У додатки можуть бути включені матеріали, що є копіями документів, звітів, або розрахункові таблиці, узагальнені схеми або діаграми. За наявності кількох додатків оформлюють окрему сторінку „ДОДАТКИ”, номер якої є останнім, що включають до обсягу ІНДЗ.

Обсяг надрукованого ІНДЗ повинен становити до 30 сторінок.

6. ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
2. Методологічні аспекти педагогіки вищої школи. Методологія педагогіки вищої школи у світлі сучасної парадигми науки.
3. Поняття про цілісний педагогічний процес. Характеристика компонентів цілісного педагогічного процесу у вищій школі.
4. Категорії педагогіки вищої школи.
5. Методи педагогіки вищої школи.
6. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні.
7. Система освіти в Україні, її структура.
8. Принципи діяльності освітніх закладів.
9. Характеристика вищої освіти України початку третього тисячоліття
10. Пріоритетні напрями реформування та модернізації вищої освіти в Україні в контексті інтеграції до європейського освітнього простору.
11. Дидактика як галузь педагогіки вищої школи.
12. Предмет і об'єкт дидактики вищої школи.
13. Організація навчально-виховного процесу.
14. Закони та закономірності навчання.
15. Зміст освіти. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти. Навчальний план, навчальна програма і підручник вищої школи.
16. Сутність і структура процесу навчання у ЗВО.
17. Принципи, методи та засоби навчання у вищому навчальному закладі.
18. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання у вищому навчальному закладі.
19. Лекція та методика її проведення.
20. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у вищій школі.
21. Семінарські та практичні заняття у вищих навчальних закладах.
22. Дидактичні основи індивідуальних занять.
23. Педагогічна і виробнича практика студентів.
24. Самостійна робота, вимоги до її організації.

25. Дистанційне навчання в системі освіти: соціально-економічна потреба, сутність, умови ефективності.
26. Форми, види і методи організації науково-дослідницької роботи студентів.
27. Система діагностики знань і умінь студентів у вищому навчальному закладі.
28. Значення та функції оцінювання навчальних досягнень студентів.
29. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.
30. Організація виховної роботи зі студентами у вищій школі.
31. Структура виховного процесу.
32. Психологічні особливості студентського віку.
33. Типологія студентів.
34. Принципи виховання студентів.
35. Зміст, напрями, форми і методи виховної роботи зі студентами.
36. Завдання національного виховання студентської молоді у ЗВО.
37. Мотиви виховання.
38. Моральне виховання студентів.
39. Критерії вихованості особистості.
40. Загальна характеристика науково-дослідної роботи.
41. Суть навчально-дослідної роботи студентів.
42. Науково-дослідна робота студентів – складова фахової підготовки.
43. Види і форми науково-дослідної роботи студентів у сучасних ЗВО.
44. Педагогічний менеджмент як сучасна теорія управління освітою.
45. Система управління вищим навчальним закладом.
46. Основні поняття теорії педагогічного менеджменту.
47. Загальна характеристика принципів і функцій педагогічного менеджменту.
48. Особливості діяльності викладача ЗВО.
49. Професійно-педагогічне спілкування й типологія особистості викладача вищої школи.
50. Педагогічна культура та педагогічна майстерність викладача вищої школи.

51. Педагогічна техніка викладача вищої школи.
52. Профілактика синдрому професійного вигорання.
53. Взаємодія викладача і студентів у закладі вищої освіти.
54. Категорія «викладач-студент». Соціологічна проблема такої взаємодії.
55. Позиція викладача в процесі взаємодії зі студентами.

7. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Засоби навчання та їх класифікація.
2. Матеріальні засоби навчання.
3. Засоби матеріалізації розумових дій.
4. Основні категорії дидактики.
5. Основні тенденції розвитку сучасної освіти.
6. Стратегія розвитку освіти в Україні.
7. Методи науково-педагогічних досліджень.
8. Виникнення педагогіки як науки про виховання.
10. Сутність і завдання педагогіки.
11. Загальні закономірності розвитку освіти.
12. Об'єкт, предмет та основні категорії педагогіки.
13. Навчання і розвиток у гуманістичній дидактиці.
14. Індивідуалізація та диференціація як форми вдосконалення системи навчання.
15. Оцінювання як інтегрований результат навчальної діяльності

8. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.

1. Що таке педагогіка? а) педагогіка – це наука, яка вивчає закономірності розвитку людини;

б) педагогіка – це наука про виховання людини;

в) педагогіка – це наука про підготовку підростаючого покоління до життя.

2. Яке положення характеризує сучасну філософію освіти?

а) провідним поняттям сучасної філософії освіти є гуманізм;

б) основним поняттям сучасної філософії освіти є система знань;

в) ключовим поняттям сучасної філософії освіти є система видів

діяльності.

3. У педагогіці розрізняють такі рівні педагогічного дослідження:

- а) практичний і теоретичний;
- б) практичний, емпіричний і теоретичний;
- в) емпіричний, теоретичний і методологічний.

4. Яке визначення правильно характеризує процес розвитку особистості:

- а) неперервний;
- б) взаємообумовлений;
- в) прогресивний;
- г) односторонній;
- д) кількісних і якісних змін;
- ж) біосоціальний;
- з) тільки фізіологічних змін.

5. Найбільш важливим для формування особистості є:

- а) природне середовище;
- б) соціальне середовище;
- в) предметне середовище;
- г) ваш варіант.

6. Ряд послідовних, внутрішньопов'язаних і прогресивних змін, що характеризують рух людини від нижчих до вищих рівнів її життєдіяльності:

- а) виховання;
- б) освіта;
- в) розвиток;
- г) навчання.

7. Педагог повинен впливати на організацію виховання дітей, оскільки це:

- а) підвищить ефективність розвитку дитини;
- б) гальмуватиме розвиток, бо педагог пропонуватиме таку діяльність, яка не завжди відповідатиме бажанням дітей;
- в) ефективно впливатиме на розвиток тільки під час вивчення та

врахування індивідуальних здібностей кожної дитини.

8. Які особливості характеризують людину як особистість:

- а) сумлінність, наполегливість, правдивість, інтереси;
- б) працьовитість, низька адаптація до темряви, пластичність, акуратність;
- в) реактивність, чуйність, упертість, висока сенсорна чутливість;
- г) відповідальність, емоційність, ідеали.

9. Виберіть ті поняття, які визначають педагогічні вимоги до оцінки:

- а) об'єктивність;
- б) гласність;
- в) достатність;
- г) диференційованість;
- д) тематичність.

10. Реалізацію системи виховання як проектування способу організації процесу виховання забезпечує:

- а) відносний підхід;
- б) діяльнісний підхід;
- в) системний підхід;
- г) технологічний підхід

\

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014 р. № 1556 -VII [Електронний ресурс] - Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. №40-IV [Електронний ресурс] - Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

3. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-IV - [Електронний ресурс] - 2002. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>

4. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI столітті) від 03.11.1993р. № 896 - [Електронний ресурс] - Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>

5. Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс] / - 2002. - Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>

6. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізації та викликів [Електронний ресурс] / - 2010. - Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list?currDir=48718>

7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки (схвалена Указом Президента України від 25.06.2013 року №344/2013) [Електронний ресурс] / - 2013.

8. Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс] / - 2013.

9. План заходів щодо розвитку вищої освіти на період до 2015 року (затверджений розпорядженням КМ України від 27.08.2010 р. № 1728) [Електронний ресурс] – 2013

10. Веретенко Т. Г. Загальна педагогіка. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 128 с.

11. Волкова Н. П. Педагогіка. – К. : Видавничий центр «Академія», 2002.

12. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посіб. для студентів вищих навч. закладів. – Дрогобич :

Коло, 2003. – 528 с.

13. Зайченко І. В. Педагогіка. – Чернігів : Деснянська правда, 2003. 528с.

14. Кузьминський А. І., Вовк Л. П., Омеляненко В. Л. Педагогіка : Підручник. – К. : Знання-Прес, 2003. – 418 с. – (Навч.-метод. комплекс з педагогіки).

15. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навч. посібник. – 5-е видання, доповнене і перероблене. – К. : [б. в.], 2007. – 665 с. 7. Педагогіка. / За ред. А.М. Алексюка. – К. : Либідь, 2006. – 385 с.

16. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посібник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. – 232 с. 9. Ягупов В. И. Педагогіка. – К. : Либідь, 2006. – 475 с.

17. Ponomarova, M.; Yevsiukov, A.; Shovkun, L.; Zolotarova, S.; Kramarenko, I. Formation and management of the development of agricultural production and processing of agricultural products and the value of food technologies. *Financ. Credit. Act. Probl. Theory pract.* 2022, 4, 58–67. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.45.2022.3825>

18. Пономарьова М. Професійна освіта в умовах глобальних змін та трансформації українського суспільства VII Міжнародна науково-практична конференція «Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення» ВП НУБіП У «БАІ С. 357-358. (Україна)

19. Пономарьова М. Мотивація до педагогічної професійної діяльності майбутніх викладачів вищої освіти. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 16 – 18 березня 2023 р.) / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. 1162 с С. 914-915. (Україна)

20. Пономарьова М. Освіта та агробізнес як вектор оновлення та зміцнення національних інтересів країни Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», присвячена 125-річчю НУБіП України 2023. С. 248-250. (Україна)

21. Пономарьова М. Професійне зростання траєкторії освіти та агробізнесу в умовах зміцнення національних та стратегічних завдань суспільства Сталий розвиток економіки, суспільства та підприємництва [Електронний ресурс]: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф., Івано-Франківськ, 27-28 квітня 2023 р./ За ред. І. Перезової. – Львів: Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023. – 810 с. С. 373-374. (Україна)

22. Ponomarova M. Involving educational technologies as an effective

vector of management competencies // Scientific Center of Innovative Research, International Conference on economics, accounting and finance-.15.12.2023. // <https://conf.scnchub.com/index.php/ICEAF/ICEAF-2023/paper/view/689> (Естонія)

23. Пономарьова М., Золотарьова С. Застосування штучного інтелекту в педагогічному процесі вищої школи Інновації та інтеграція цифрових трендів освітянського простору в економіку знань : матеріали всеукраїнського науково- педагогічного підвищення кваліфікації з економічних наук, 30 жовтня – 10 грудня 2023 р. – Львів-Торунь : Ліга-Прес, 2023. – 264 с 179-181 DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-332-6-52>

24. Пономарьова М.С., Золотарьова С.А., Євсюков О.Ф., Засядьков А.О. Місце мотиваційного навчання в освітньому просторі, Вісник науки та освіти, № 11(17) (2023): [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)).

25. Пономарьова М., Євсюков О., Золотарьова С. Розвиток та перспективи професійної освіти у сільському господарстві / Наукові інновації та передові технології. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11\(25\)-507-517](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11(25)-507-517).

ЗМІСТ

1. Мета і завдання навчальної дисципліни...	4
2. Програма навчальної дисципліни.....	5
3. Структура навчальної дисципліни	6
4. Засоби діагностики успішності навчання	6
5. Завдання до виконання самостійної, індивідуальної науково-дослідної роботи	12
6. Запитання для підсумкового контролю	14
7. Теми для самостійної роботи	16
8. Тестові завдання	16
9. Рекомендована література.....	19

Укладачі
НОВІКОВА Вікторія Євгеніївна
ЗОЛОТАРЬОВА Світлана Анатоліївна
ПОНОМАРЬОВА Марина Сергіївна

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Методичні вказівки до вивчення дисципліни

Підписано до друку 2024 р.
Формат 60 x 84 1/16. Гарнітура Garamond Умовн. друк. арк. – 1,1.
Наклад – прим.